

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมีประชากรที่ได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นก็จะประสบความสำเร็จในทุกด้านไม่ว่าในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคนก็คือ กระบวนการทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1) เพื่อให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพอันจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการสร้างกำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถให้การศึกษาขั้นมูลฐานอันเป็นมรดกทางศีลธรรมและวัฒนธรรมเพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีให้กับนักเรียน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 11) ได้กล่าวถึงระบบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ความว่า

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และ ความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคล เข้าใจและรู้สึกเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี ในตอนต้นพึงให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง ในตอนปลายพึงให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

จากระบบการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 จะเห็นว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง และเป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนให้จบในตัวเองได้

ซึ่ง ส่วลัดดี ลูวรรณอักษร (2520 : 11) ได้กล่าวถึงหลักสูตรดังกล่าวว่ายึดหลักการที่สำคัญ คือ สัดให้เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการดำรงชีวิต มุ่งที่จะสร้างเอกภาพของชาติโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จะ สัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น เอกวิทย์ ฌ กลาง (อ้างถึงใน จุรินทร์ บุญชุ่ม 2525 : 4) ได้กล่าวว่หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรเปิดที่สัดให้การศึกษา ทั่วไประเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ เป็นหลักสูตรที่ ทางโรงเรียนสามารถสัดแผนการเรียนให้จบในตัวเองได้ และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความรู้ ทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล และยังมีนักการศึกษาอีกหลายท่านซึ่งได้แสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกันนี้

ด้วยเหตุที่หลักการและจุดหมายของการแนะแนวมีผลสอดคล้องกับหลักการ และจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ดังที่ อภา ฌนิตย์ (2521 : 15) กล่าวว่ "หลักสูตรใหม่นี้จะเป็นไปตามหลักการ บรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นอย่างยิงที่จะต้องอาศัยการแนะแนวทั้งในรูป ขบวนการและบริการ และเป็นที่น่ายินดีที่หลักสูตรนี้สอดคล้องกับหลักการแนะแนวเป็นอย่างยิง" การแนะแนวจึงได้รับการบูรณาการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ ได้กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรว่จะต้องสัดให้มีกิจกรรมแนะแนว 1 คาบต่อสัปดาห์ทุกภาค การศึกษา ด้วยเหตุนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งจะต้องสัดให้มีครูแนะแนว หรือเจ้าหน้าที่แนะแนว ปฏิบัติงานในคาบกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวนี้ และจะต้องพยายามบริหารงานแนะแนวให้เป็นระบบ (ส่วลัดดี ลูวรรณอักษร 2528 : 2)

กรมวิชาการ (2523 : 2-3) ได้กล่าวถึงผลสำคัญของการแนะแนวว่มีความ จำเป็นยิงและควรจะนำเข้ามาช่วยเสริมหรือช่วยในการให้การศึกษาแก่เด็ก โดยให้เหตุผลดังนี้คือ

1. ปรัชญา หลักการ และจุดหมายของการแนะแนวมีลักษณะสอดคล้องกับหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในหลักการและจุดหมายที่ว่ ให้ผู้เรียนมีโอกาสสัดสนใจเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตน หลักสูตรมุ่งพัฒนาทุกด้าน การสัดการศึกษายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำถึงถึงผู้เรียนทุกคน และมีจุดหมายให้ผู้เรียนรู้สึกสัดสนใจอย่างฉลาด ปรับตัวได้ดี มีชีวิตที่เป็นสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. ในสังคมทุกวันนี้มีปัญหาต่าง ๆ มากมายทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนปัญหาการปรับตัวของบุคคล ปัญหาเหล่านี้มีทั่วไปทั้งในชุมชนและโรงเรียน การแนะแนว เข้ามา มีบทบาทช่วยเหลือให้บุคคลได้รู้จักเข้าใจ และยอมรับตัวเอง รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ รู้จักคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ช่วยลดความเครียดในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากเหตุเหล่านั้น

3. โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง เพื่อให้นักเรียนมีความมั่นคงทางจิตใจ แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันจำนวนนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น และครูมักจะไม่ค่อยมีเวลาดูแลนักเรียนให้ทั่วถึงทุกด้าน บริการแนะแนวก็จะช่วยดูแลนักเรียนได้

4. อาชีพใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น บทบาทของบริการแนะแนวในเรื่องนี้คือให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้น ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสมกับตัวเอง

5. วัฒนธรรมต่าง ๆ ระหว่างประเทศได้หลั่งไหลเข้ามาเป็นอันมาก เป็นเหตุให้นักเรียนเกิดความสับสนไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนยึดถืออยู่ ซึ่งเป็นเหตุก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมขึ้น บริการแนะแนวของโรงเรียนจะช่วยเหลือนักเรียนในด้านของการตัดสินใจกรรม เลิรมค่านิยมที่ต้งาม

6. การแนะแนวช่วยให้นักเรียนได้อย่างดีอันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ยิ่งกว่านั้นยังเป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจครู ซึ่งเป็นแนวทางที่จะก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับศิษย์ ตลอดจนโรงเรียนกับชุมชน

✽ การแนะแนว เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการแนะแนวยึดหลักการช่วยให้นักเรียนสามารถช่วยตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง ตลอดจนช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญชีวิตในสังคม ด้วยเหตุนี้การแนะแนวจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างมาก และเป็นหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนทุกคนจะต้องทราบและมองเห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของการแนะแนว (กรมวิชาการ 2523 : 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนในระดับนี้เป็นเด็กที่อยู่ในระยะที่เรียกว่า "วัยรุ่น" ซึ่งมีอายุระหว่าง 13-19 ปี วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ก่อให้เกิดปัญหาได้มากกว่าวัยอื่น ๆ

วัยรุ่นเป็นวัยที่จะประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งความเคร่งเครียดทางอารมณ์และเป็นวัยแห่งปัญหา (Hurlock 1968 : 393-395) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีปัญหาของวัยรุ่นนี้ คาร์ล ซี แกร์สัน (Karl C. Garrison 1956 : 265-266) ได้เขียนไว้ในหนังสือ Psychology of Adolescence ว่า "เด็กวัยรุ่นมีปัญหามากมายเกี่ยวกับความสนใจซึ่งเปลี่ยนแปลงไป จึงมักจะมีความยุ่งยากที่อาจเกิดขึ้นได้เกิดขึ้นอยู่กับเด็กวัยรุ่นเสมอ ถ้าเด็กวัยรุ่นปรับตัวไม่ได้ก็จะเกิดมีปัญหาและขาดความสุข" ดังผลการสำรวจสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีความสุข ของ ลาร์ธีย์ ลังส์กูด (2502 : 75-78) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นไม่สบายใจเนื่องจากปัญหาทางการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการเลือกอาชีพและการเรียนต่อ และปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งคล้ายกับการศึกษาของ Nutt (1972 : 650-A) ที่พบว่านักเรียนวัยรุ่นประสบปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับการเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล กิจกรรมทางสังคม และการสนทนา และการจากการศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของ นิภา พงศ์-จรัดน์ (2520 : 53) พบว่านักเรียนวัยรุ่นอยู่ในภาวะของความสับสนวุ่นวายในสังคม เนื่องจากความแปรปรวนทางการเมือง การปกครอง คำล่ำนา และวัฒนธรรม ทำให้เด็กมีความลำบากในการตัดสินใจและการประพัตติตน เช่นเดียวกับ วชิร ทรัพย์มี (2518 : 66) ซึ่งกล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหามากกว่าวัยอื่น ๆ ทั้งนี้สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและแรงผลักดันทางสังคม ผู้ใหญ่มักคิดว่าเขาเข้าใจเด็ก แต่ในขณะที่เดียวกันเมื่อวัยรุ่นทำตัวเป็นผู้ใหญ่ก็ถูกดูเหมือนเด็ก วัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย มีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

จากการที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันระหว่างการแนะแนวและหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ทั้งในแง่ของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนขวัญของผู้เรียน ทำให้การคัดการแนะแนวสามารถช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้ ซึ่งงานแนะแนวนั้นมีขอบข่ายงานกว้างขวาง มีกระบวนการดำเนินงานที่ซับซ้อนและมีบริการที่เป็นหลักใหญ่ดังนี้ คือ บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการคัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล ซึ่งบริการต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้ถึงที่สุดในทุกด้าน โดย

ที่นักเรียนจะต้องมีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า การตัดสินใจแก้ไขปัญหา วางเป้าหมายชีวิต ตลอดจนการปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่าง มีความสุข นอกจากบริการแนะแนวจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังให้ประโยชน์ต่อครู ผู้ปกครอง โรงเรียน และประเทศชาติ ดังนี้คือ

1. ประโยชน์ต่อครู ช่วยให้ผู้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้นในทุกด้าน ช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการปกครองให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น ช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ให้น้อยลง และทำให้ครูได้ประหยัดเวลาและแรงงานในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา นักเรียน

2. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึง เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดียิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้พิจารณาเด็กของตนเองให้รอบคอบทุกด้านว่ามีความสามารถ ความถนัดในด้านใด ช่วยให้ผู้ปกครองได้ช่วยเด็กในการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความประพฤติ มารยาท การเรียน การสังคม โดยร่วมมือและปรึกษาหารือกับครูอย่างใกล้ชิด

3. ประโยชน์ต่อโรงเรียน ช่วยให้โรงเรียนจัดกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ได้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสังคมได้อย่างดี ซึ่งจะช่วยลดปัญหาด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้มาก และอาจนำผลดีมาสู่โรงเรียนในด้านที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ดีเด่นเป็นพิเศษ

4. ประโยชน์ต่อสังคมและบ้านเมือง ช่วยให้การลงทุนด้านการศึกษาได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการแนะแนวจะช่วยให้จัดวางตัวบุคคลได้เหมาะสม และช่วยให้ทราบถึงความต้องการแรงงานกำลังคนในอาชีพต่าง ๆ ตามที่บ้านเมืองต้องการ ช่วยขจัดปัญหาคนล้นงาน และลดการล้นตกชั้นซึ่งเปลืองงบประมาณมาก เนื่องจากได้มีการเตรียมป้องกันปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์

งานแนะแนวเป็นบริการที่สดชื่นอย่างต่อเนื่องในลักษณะของการป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของบุคคลในทุก ๆ วัย ในลักษณะงานเช่นนี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งถ้าหากขาดการติดต่อสัมพันธ์ที่ดีแล้วก็อาจจะทำให้งานแนะแนวมีปัญหา เกิดความขัดแย้งในรูปแบบต่าง ๆ และผลสุดท้ายที่ตามมาก็คือ โครงการหรือบริการที่ตั้ง

ไว้จะไม่สามารถดำเนินการต่อไปให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ (วารุณี ธนวรานิษฐ์ 2524 : 16) ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมักจะมีสาเหตุจากผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานคือครูแนะแนว ดังที่ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ (2523 : 60-78) ได้สรุปผลการสัมมนา เพื่อพัฒนางานแนะแนวในประเทศไทยไว้ว่า สาเหตุที่งานแนะแนวในโรงเรียนยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรได้แก่ ปัญหาด้านผู้บริหารซึ่งผู้บริหารบางคนไม่เห็นความสำคัญของงานแนะแนว ไข้ครูแนะแนวไม่เกิดประโยชน์โดยตรงต่องานบริการแนะแนวและไม่ติดตามผลงานแนะแนว ปัญหาด้านครูแนะแนวคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรจากบุคลากรฝ่ายอื่น ๆ ในโรงเรียน/

จากนโยบายในการพัฒนามัธยมศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ข้อ 3 ได้กล่าวไว้ว่า "ปรับปรุงและส่งเสริมการนิเทศการศึกษา และการแนะแนวการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ" ซึ่งการที่จะให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น นพพร พานิชลุ่ย (2522 : 52) ได้กล่าวว่า "...จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้มาปฏิบัติการให้บริการแนะแนวซึ่งก็คือครูแนะแนวนั่นเอง ทั้งนี้เพราะเราถือได้ว่าบุคลากรมีความสำคัญมากที่สุดในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นงานในหน่วยงานใด ๆ ก็ตาม" ซึ่งจากการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาของกรมวิชาการร่วมกับเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง 12 เขต พอจะสรุปได้ว่า แม้ว่าโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่พยายามจัดงานแนะแนวให้เป็นระบบ มีโครงการและแผนปฏิบัติงานก็ตาม แต่การแนะแนวระดับมัธยมศึกษายังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ที่สำคัญคือ ขาดแคลนครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาด้านแนะแนวมาโดยตรงในโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และแม้ในโรงเรียนขนาดใหญ่บางโรงเรียนก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน คุณภาพ และคุณสมบัติของครูแนะแนวยังไม่ดีพอ (ส่วลัดดี ลู่วรรณอักษร 2528 : 2)

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ชัยवालย์ อำเภอยะมดี (2521 : 43) ได้กล่าวว่า "โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาคคล้ายคลึงกัน" และจากการติดตามผลการให้บริการแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8 กรมสามัญศึกษา (2525 : 89) พบว่า โรงเรียนส่วนมากคิดเป็นร้อยละ 79.69 ประเมินตนเองว่ายังจัดบริการแนะแนวได้ไม่เป็นที่พอใจอย่างมาก เพราะนักเรียนยังเข้ารับบริการน้อย คณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานไม่เต็มที่ ผู้บริหารโรงเรียน

ไม่สนใจและไม่ใส่ใจกับงานแนะแนว ครูแนะแนวขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและไม่สามารถจูงใจบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนให้สนใจ เข้าใจ และให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในงานแนะแนวได้ดังที่ต้องการ จากปัญหาเหล่านี้ ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า ปัญหาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนน่าจะคลี่คลายหรือสอดคล้องไปได้ หากว่าครูแนะแนวสามารถปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ด้วยดี กล่าวคือ ปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจในลักษณะของงาน บทบาทหน้าที่ของตน มีทัศนคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีบุคลิกภาพและสัมพันธภาพอันดีกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยมีการศึกษาถึงสมรรถภาพที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน ตามการรับรู้ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อครูแนะแนวในอันที่จะเป็นแนวทางให้ครูแนะแนวทราบว่า ควรจะมีสมรรถภาพในด้านใดบ้างที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวครูแนะแนวเอง ซึ่งจะทำให้การให้บริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาตัวประกอบของสมรรถภาพของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง ครู และผู้บริหาร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูแนะแนว ครูผู้สอน และผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 8 ปีการศึกษา 2528
2. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาตัวประกอบของสมรรถภาพของครูแนะแนวเท่านั้น มิได้มุ่งหาสาเหตุและผล
3. จากการศึกษาเอกสาร บทความ ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณลักษณะของครูแนะแนว ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงสร้างของตัวแปรต่าง ๆ 6 กลุ่ม คือ

- 1) ความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนว
- 2) ทักษะในการปฏิบัติงานแนะแนว
- 3) ทัศนคติต่อวิชาชีพครู

- 4) ทักษะการคิดทำงานแนะแนว
- 5) บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
- 6) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและทักษะในด้านการเรียนการสอน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามด้วยความจริงใจและตรงกับสภาพที่เป็นจริง
2. คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในวันและเวลาต่างกัน ไม่มีผลแตกต่างกัน

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้อาจมีความคลาดเคลื่อนเนื่องจากสภาพการให้บริการแนะแนวในโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานอยู่นั้นแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สมรรถภาพของครูแนะแนว	หมายถึง	คุณลักษณะด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติของครูแนะแนวที่แสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแนะแนว
โรงเรียนมัธยมศึกษา	หมายถึง	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 8
การรับรู้	หมายถึง	กระบวนการตีความสิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้ยิน และความรู้ สึกนึกคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูแนะแนว อันเป็นผลมาจากการที่ได้สัมผัส คลุกคลี หรือใกล้ชิด ว่าการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีควรเป็นเช่นไร
ครูแนะแนว	หมายถึง	ครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูแนะแนว

ครู	หมายถึง	ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่รวมถึงครูแนะแนว ผู้บริหาร และครู-อาจารย์ที่ลาศึกษาต่อหรือไปช่วยราชการ
ผู้บริหาร	หมายถึง	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการทุกฝ่ายของโรงเรียน หรือผู้ที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น
เขตการศึกษา 8	หมายถึง	เขตการศึกษาซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และพะเยา
ข้อกระทง	หมายถึง	ข้อความหรือประโยคที่มีเนื้อความเกี่ยวข้องกับสัมรรถภาพของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา และเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวประกอบ
ตัวแปร	หมายถึง	ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสัมรรถภาพของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตัวประกอบ	หมายถึง	กลุ่มของตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักตัวประกอบสูงกว่า 0.45 ในแต่ละตัวประกอบหลังจากหมุนแกนตัวประกอบแบบออร์โธโกนอล (orthogonal) แล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสัมรรถภาพที่สำคัญที่ส่งเสริมให้ครูแนะแนวปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของตน
2. เป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการผลิตและฝึกอบรมครูแนะแนว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกและพัฒนาสัมรรถภาพของผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว
3. เป็นประโยชน์ในด้านการบริหารงานแนะแนว การพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นครูแนะแนวของโรงเรียน
4. เป็นประโยชน์ต่อครูแนะแนวซึ่งไม่เคยศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับการแนะแนวในอันที่จะได้มีความรู้และทราบแนวทางในการปฏิบัติงาน